

Ändrat syfte, ändrade föreskrifter och ändrad skötselplan för naturreservatet Dyrön, Kristinehamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 och 7 §§ miljöbalken att
ändra syftet med reservatet enligt följande:

Syftet med naturreservatet är att:

- *Vårda och bevara mångfalden av växter, djur och livsmiljöer*
- *Bevara den typiska skärgårdsmiljön i reservatet*
- *Bibehålla och gynna den betespräglade karaktären, och naturvärden knutna till bete, i de lövdominerade skogsområdena*
- *Upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i fågeldirektivet utpekade fågelarter som angivits i Dyröns Natura 2000-område*
- *Skydda områdets barrskogar och gynna utvecklingen av naturskogsartade kvalitéter*
- *Tillgodose friluftslivets behov av, samt öka allmänhetens tillgänglighet till strandområden*

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken, att
nuvarande föreskrift B1 ska utgå.

Därutöver beslutas att näst sista stycket på sidan 2 i gällande beslut,
om undantag från föreskrifter, ska ersättas med följande
formulering:

A-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller
den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som
framgår under B, och som behövs för att tillgodose syftet med
naturreservatet.

Vidare beslutas att följande B-föreskrifter, som reglerar vad ägare
och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla, ska läggas till:

*Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och
innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla sådana intrång
som:*

1. uppförande och underhåll av rastbord, eldstad med sittplatser, vindskydd och torrtoalett, enligt kartor i bilaga 2 och 3 till detta beslut,
4. restaurering av skötselområde 1, 2 och del av 4 till trädklädd betesmark eller betad skog genom avverkning, röjning, stängsling och bete, samt underhåll av restaurerade betesmarker genom stängsling, röjning, betesputsning och bete. Se karta i bilaga 2, till detta beslut
5. åtgärder i syfte att motverka förekomst av invasiva främmande arter.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer nedanstående tillägg till skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

Punkterna 3.1 och 3.4 i skötselplanen ska ha följande lydelse:

3.1 Lövdominerad och betad skog (29,3 hektar, delområde 1)

Delområdet består av gamla betesmarker, varvat med enstaka mindre inägor. Ganska tätt växande, höga och smala individer av ek, asp och björk med varierande mängd buskvegetation skuggar ett artrikt fältskikt med inslag av mer krävande arter. Terrängen är flack men får en svag kupering genom en del låga och rundade små gnejskullar, blandat med likaledes låga de Geermoräner med en osvallad näringsrik morän. Den osvallade moränen bidrar sannolikt till florans variation. Jämnt fördelade över hela området finns relativt högvuxna och smalkroniga ekar. Beroende på markens beskaffenhet och tidigare brukning blandas de med olika proportioner asp och björk. Träden bildar både tätare, slutna bestånd och glesare partier på gnejskullarnas magra krön, eller där plockhuggning ägt rum.

Under träden finns ett stort antal yngre individer av ek, asp och björk samt enstaka hassel. Ställvis ger skogen därför ett snårigt intryck, medan andra delar hyser ett glesare bestånd med gott om enbuskar och enstaka tall. Även beteshävdens upphörande vid olika tidpunkt i olika delar av området spelar stor roll för vegetationens nuvarande utseende och variation. De skuggade lövskogsbestånden har ett artrikt fältskikt med inslag av krävande arter, som bland annat blåsippa, getrams, ormbär, vispstarr och stor blåklocka. Inom hela området finns gott om döda aspar och björkar av mindre

dimensioner. Ställvis, framförallt i de allra nordligaste delarna, utgör konkurrens av gran och tall ett hot mot lövträdsdominansen. I den norra delen av skötselområde 1 finns möjlighet att, liksom i skötselområde 2 och delar av 4, bedriva skogsbete.

Skogen i de östra delarna av skötselområdet, ute på Björkholmen, är tätare än skogen i de norra delarna, och har ett större inslag av gran. Sannolikt har hävden upphört tidigare här än i de norra delarna av området.

På Vaudden, vid östra stranden i den norra delen av skötselområde 1, längst in i Östra Dyröbotten, finns en gammal båtplats. Enligt gammal hävd har boende i södra Visnums-Kils socken haft möjlighet att lägga i sina båtar här. Båtplatsen kommer även fortsättningsvis att finnas kvar enligt gammal sedvänja. På senare tid har dock en del bråte ansamlats och för att ha möjlighet att städa upp området behöver ägarförhållanden av båtar och tillhörande material klargöras. Den som vill lägga båt vid Vaudden ska informera reservatsförvaltaren.

3.1.1 Kvalitetsmål

Betad skog eller trädklädd betesmark med minst 50 % krontäckning. Stort inslag av lövträd, särskilt ek, jämte en variation i ålder, trädslag och luckighet i biotop och ljusförhållanden för att gynna diversiteten hos floran och faunan. De små inägorna slås årligen för att bibehålla öppenhet och möjliggöra etablering av ängsflora.

3.1.2 Åtgärder

Uttag av minst 50 % av granarna bör ske i ett tidigt skede. Därefter bör området utvärderas för att utröna om ytterligare uttag av gran eller andra åtgärder ska ske. Granen får inte ta över och konkurrera ut lövträden. På Björkholmen bör gran på grund av områdets läge inte tas ut. Här är därför ringbarkning mer lämpligt. Vid avverkning ska en luckighet och ojämnheter eftersträvas i bestånden. Området bör betas extensivt. Avverkade granar transporteras ut ur området.

Båtplatsen ska städas upp. De som aktivt använder båtplatsen kommer att informeras om att naturreservat bildats och att de ska ha tillstånd av reservatsförvaltaren för att lägga sin båt inom reservatet. De båtar och annat material som saknar ägare ska tas bort från området.

3.4 Hyggen i centrala och västra delarna (20,5 hektar, delområde 4)

Genom sentida avverkningar har ett antal mindre hyggen skapats inom reservatet. Åldern på hyggena varierar men de flesta är omkring 20 år eller yngre.

3.4.1 Kvalitetsmål

På längre sikt bör andelen lövträd överstiga 25 % i bestånden. På kortare sikt bör hyggena utvecklas mot lövrika ungskogar med ett minst 50-procentigt inslag av lövträd.

Inom den del av skötselområde 4 som finns mellan Dyröns gård och Björkholmen är målet att merparten av ytan utvecklas till betad skogsmark med variation i luckighet, trädslag och ålder samt med extensivt bete. I skogen ska finnas gamla träd samt gräs- och örtrika luckor med stort ljusinsläpp.

3.4.2 Åtgärd

För att bibehålla en hög andel lövträd på hyggena bör skötseln inriktas på att röja bort gran. På försök ska även en del lövträd bör röjas bort för att bitvis (främst närmast väg och led) glesa ut ungskogen och skapa huvudstammar. Dessa huvudstammar får mindre konkurrens och ges möjlighet att tillväxa snabbare och bli grövre.

I den del av skötselområdet som ligger i anslutning till skötselområde 1, mellan Dyröns gård och Björkholmen, ska åtgärder inriktas på att skapa solbelysta luckor/gläntor med gräs och örter. Vid åtgärder ska äldre träd sparas. Solbelysta gläntor skapas genom att avverka alla träd inom mindre ytor. Lämpliga partier av den här delen kan stängslas och ingå i betesmark/betad skog tillsammans med den del av skötselområde 1 som gränsar i norr. Avverkade träd bör i huvudsak transporteras ut från området.

Tillägg gällande samtliga skötselområden:

Som utgångspunkt ska invasiva främmande arter bekämpas.

Ändringarna i föreskrifter och skötselplan ska gälla fr.o.m. den 6 oktober 2025.

Beskrivning av ärendet

Naturreservatet Dyrön bildades 2006-09-06, dnr 511-14685-02, i syfte att:

- *Vårda och bevara mångfalden av växter, djur och livsmiljöer*
- *Bevara reservatets oexploaterade skärgårdsmiljö*
- *Bibehålla och gynna den betespräglade karaktären i de lövdominerade skogsområdena*
- *Upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i fågeldirektivet utpekade fågelarter som angivits i Dyröns Natura 2000-område*
- *Skydda områdets barrskogar och gynna utvecklingen av naturskogsartade kvaliteter*
- *Tillgodose friluftslivets behov av obebyggda strandområden samt öka allmänhetens tillgång till området.*

Några anordningar för friluftslivet förutom markerad led och information pekades inte ut som intressant för friluftslivet i beslutet eftersom antalet besökare till området vid denna tid var väldigt litet.

B-föreskrifterna i bildandebeslutet hänvisar till skötselåtgärder i skötselplanen. Idag anges skötselåtgärder istället som B-föreskrifter, meddelade med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken, direkt i beslutet och inte genom hänvisning till skötselplanen.

Dyrön är också utpekad för bevarande i nätverket Natura 2000 enligt Fågeldirektivet (SE0610250 Dyrön) och en bevarandeplan fastställdes för området 2006-03-15 (dnr 511-6079-05).

Motivering till beslutet

Ändring av syfte och synnerliga skäl

Som en del av syftet i gällande beslut står att reservatet ska:

- *Bevara reservatets oexploaterade skärgårdsmiljö*
- *Tillgodose friluftslivets behov av obebyggda strandområden samt öka allmänhetens tillgång till området.*

Intresset för friluftsliv och besök i naturreservat har ökat väsentligt sedan beslutet fattades 2006. Även Dyrön har sett ett starkt ökat besöksstryck med slitage på känsliga naturmiljöer som följd. Flera av de fågelarter som enligt fågeldirektivet pekats ut som särskilt bevarandevärda i området är mycket känsliga för störning under häckningstid. Det är mycket viktigt att minimera störningsrisken för dessa.

Med hänsyn till ovanstående är det önskvärt att öppna för bättre tillgängliggörande och tydligare styrning av det ökande friluftslivet i

området genom att etablera anläggningar för friluftslivet på lämplig plats. Med formuleringarna i nuvarande syfte med reservatet finns inte denna möjlighet.

Länsstyrelsen föreslår att ovanstående delsyften ändras genom att ta bort uttrycken *områdets oexploaterade skärgårdsmiljö* och *obebyggda strandområden*. De nya formuleringarna skulle då lyda:

- *Bevara den typiska skärgårdsmiljön i reservatet*
- *Tillgodose friluftslivets behov av samt öka allmänhetens tillgång till strandområden*

Länsstyrelsen bedömer att etablering av vindskydd, rastplats och eldplats, genom tillägg av B-föreskrifterna 4 och 5 vilka möjliggörs av det ändrade syftet, kommer att styra besökare till den sydvästra udden och därmed också minska risken för störning av fågellivet, samtidigt som risken för spontana och olovliga eldstäder minimeras.

Ändringen innebär dock en viss försvagning av områdets skydd genom att anordningar för att gynna friluftslivet kan tillåtas, och är att anse som ett delvis upphävande av naturreservatet. Därmed krävs synnerliga skäl för ändring.

Enligt 7 kap 7§ första och fjärde styckena miljöbalken, får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4–6 §§ om det finns synnerliga skäl, samt om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen bedömer att ändringen är ändamålsenlig för att vårda och bevara livsmiljöer och mångfald. Efter syftesändringen kan de nödvändiga nya föreskrifterna införas, vilket innebär att det övergripande syftet att bevara områdets mångfald, öka allmänhetens tillgång till området samt bibehålla den betespräglade karaktären i delar av området kan uppnås. Länsstyrelsen bedömer därför att kravet på synnerliga skäl är uppfyllt för att i aktuellt avseende och för aktuellt ändamål upphäva befintligt skydd i denna del. Kompensationsåtgärder bedöms inte nödvändiga eftersom det ursprungliga friluftslivssyftet stärks samtidigt som slitage på naturmiljön av det kraftigt ökande besöksstrycket motverkas.

Anordningar för friluftslivet

Det finns nu ett värde i att öka tillgängligheten för mer ovana besökare, och samtidigt kanalisera det ökande antalet besökare. Att

förse området med rastplatser med eldstad samt ett vindskydd med eldstad bedöms minska slitaget på den sydvästra udden, bland annat genom att reducera antalet spontana och otillåtna eldplatser samt plockandet av brännved till dessa i närliggande skog. En torrtoalett vid parkeringen minskar också risken för nedskräpning och föroreningar i området. På så vis förväntas anordningarna bidra till att nå syftet med naturreservatet både vad gäller friluftsliv och bevarandet av områdets växter och djur.

Den nya B-föreskriften 4 behöver preciseras geografiskt och därför kompletteras detta beslut med två föreskriftskartor, bilaga 2 och 3.

Åtgärder för naturtypsskötsel

Delar av reservatet, särskilt runt gården, har lång historik som betesmark. Inför bildandet av reservatet restaurerades betesmark. Ytterligare åtgärder har genomförts under åren, och kommer att fortsätta framöver för att restaurera områdets betesmarker och betade skogar. Stängsling och betesdjur ger förutsättningar för att bibehålla öppnare betespräglade lövskogar och nå syftet med reservatet för naturtypen.

Den nya B-föreskriften 4 behöver preciseras geografiskt och därför kompletteras detta beslut med föreskriftskarta, bilaga 2.

Åtgärder mot främmande och/eller invasiva arter

Under senare år har problemen med invasiva främmande arter ökat i omfattning. Dessa arter kan, om de inte bekämpas, utgöra ett hot mot områdets biologiska mångfald och medföra att syftet med reservatet inte kan nås. Det finns därför stöd för att införa en B-föreskrift såsom en åtgärd som ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter förpliktigas att tåla (7 kap. 6 § miljöbalken) och att komplettera skötselplanen med planering för åtgärder för att motverka förekomst av invasiva främmande arter. Ändringarna står i överensstämmelse med syftet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet att områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet får beslutet förenas med föreskrifter. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. (jmf 7 kap. 5, 6, 25 och 30 §§ miljöbalken).

I de fall det bedöms nödvändigt kan länsstyrelsen fatta beslut om nya föreskrifter enligt 7 kap. 5, 6 och 30 §§ som komplement till ett äldre beslut om naturreservat.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Johan Bohlin, för frågor på telefon 010-224 74 65 eller via e-post johan.bohlin@lansstyrelsen.se.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel. Telefonnummer finns längst ned på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Georg Andrén med naturvårdshandläggare Johan Bohlin som föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har också länsråd Emma Spak, avdelningschef Annika Nilsson, enhetschef Linda Sundström och rättschef Ingela Alverfors medverkat.

Bilagor

1. Överklagande
2. B-föreskrifter norra delen av reservatet
3. B-föreskrifter södra delen av reservatet

Överklagandehänvisning

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Värmland antingen via e-post; varmland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

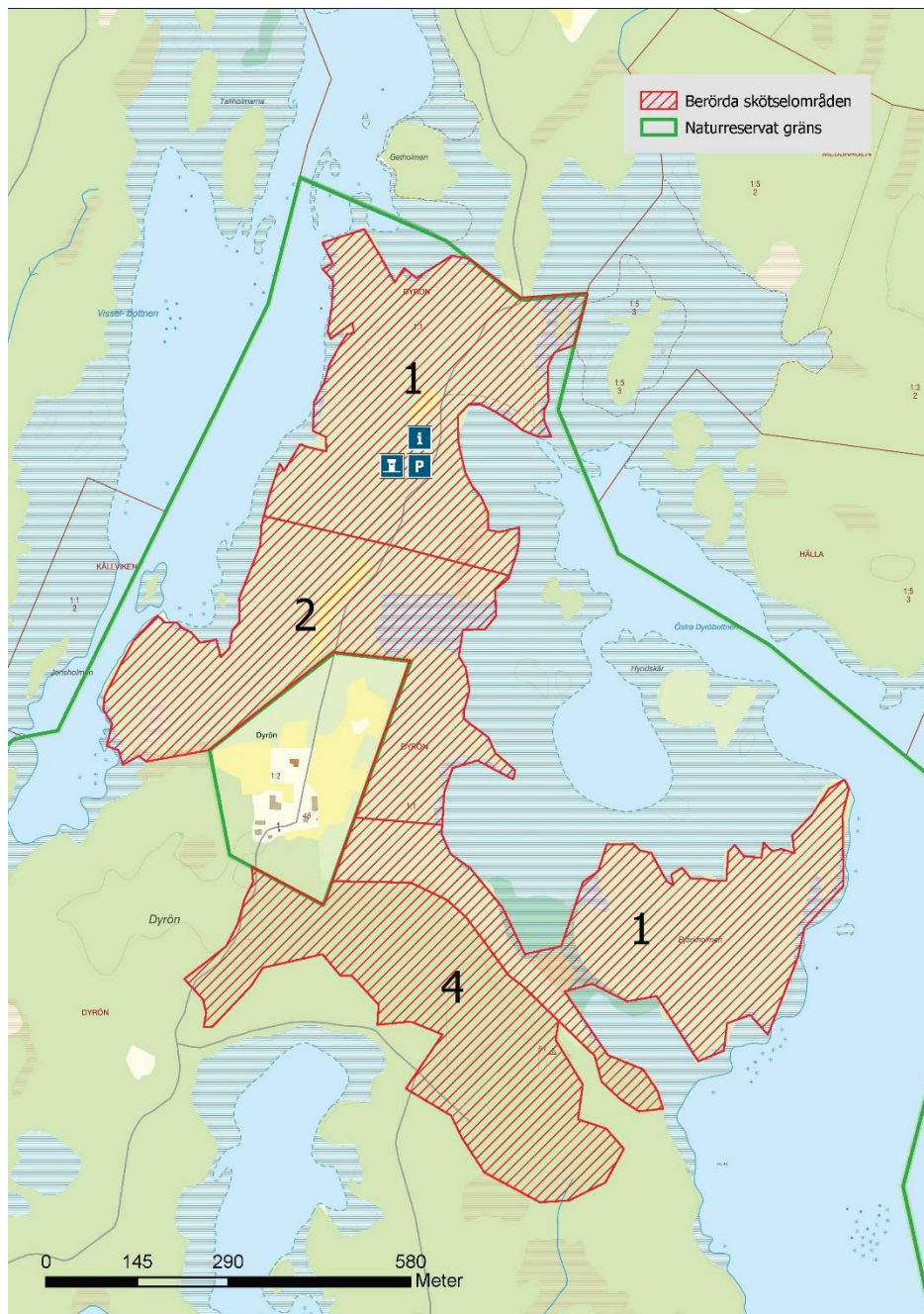
Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

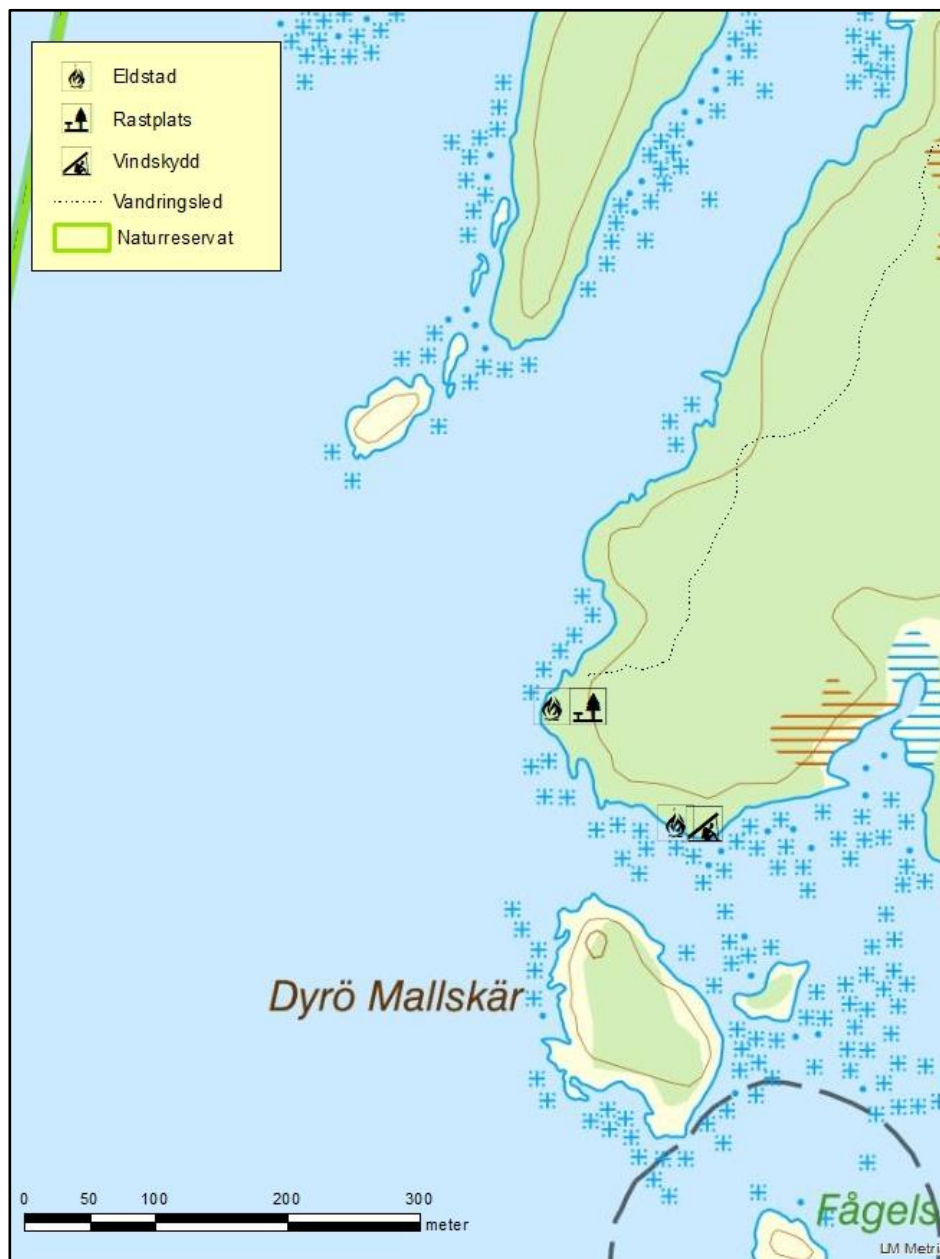
Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, varmland@lansstyrelsen.se, eller via växelfonnummer 010-224 70 00.

Karta över föreskrifterna B1 och B4 i norra delen av naturreservatet Dyrön. Berörda skötselområden anges med siffra.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karta över föreskrift B1 i södra delen av naturreservatet Dyrön

© Lantmäteriet Geodatasamverkan